

ממנו אני הצעיר נסתפקתי במי שלא הניח עירובי תבטילין בשבבה וסמך על ראובן שהיה בעד כל העיר ואח"כ נמצא שנאכל עירובו של ראובן בליל י"ט שני והוטרד ראובן לסמוך עצמו על עירוב שמעון אם נאמר שכיון שסמך על ראובן וראובן יכול לבשל בסמכו על שמעון אף הוא יכול לבשל על סמך זה או דילמא כיון שהוא סמך על ראובן ונאכל עירובו של ראובן קודם הנישול אין בסמיכתו כלום אם לא שסמך הוא על שמעון וכל עוד שלא סמך הוא על שמעון אינו יכול לבשל ולזה הרעת נטתה הצעיר חז"ל זלה"ה:

על מה שכתבתי בספרי ספר שיירי כנסת הגדולה והנהבתי פה איזמיר יע"א לומר אינו מלכנו קודם דקתך כיום הכפורים שחל להיות בשבת מהטעמים שכתבתי שם וא"ת הטעמים מפני שהוא מעין תפלה אחרת שאין זה האבינו מלכנו שאמר ר"ע אלא הוא האבינו מלכנו שאנו אומרים בכל יום אחר נפילת אפים כמ"ש החר"ד אבודרהם זלה"ה בסדר תפלות של חול אמת הוא שכ"פ החר"ד אבודרהם וכן הוא בגמ' דתעניות בפרק סדר תעניות אלו חלל תפלה על דעתך. ש שבטיל שיש קצת שינוי מזה לזה לא שייך לומר שהאבינו מלכנו שאנו אומרי' זר"ה הוא האבינו מלכנו שאמר ר"ע א"כ תמה על עצמך שבמרא לא אמרו אלא אבינו מלכנו אין לנו מלך אלא אתה אבינו מלכנו למענך רחם עלינו ואלו החר"ד אבודרהם הביא שאמר ג"כ אבינו מלכנו אבינו אתה ונאמרו אבינו מלכנו שאנו אומרים בכל יום אבינו מלכנו חנו וענינו כי אין לנו מעשים עשה עמנו זרקה וחסד כו' אכל הסכת ושמע פירושן של דברים ר"ע נענה מפני שאמר אבינו מלכנו אין לנו מלך אלא אתה אבינו מלכנו רחם עלינו תקנוהו לאמרו בכל יום אחר נפילת אפים עם חוספת דברים קצת ובעשרת ימי תשובה שהם ימי סליחה וכפרה הוסיפו עוד וכמו שכתב בספר הלבוש א"ח סימן תקפ"ד שהאבינו מלכנו שאנו אומרים בעשרת ימי תשובה נתיישר מפי ר"ע כנגד ברכות אמצעיות של שמונה עשרה חנו וענינו כנגד חונן הדעת החזירנו בתשובה כנגד הרוצה בתשובה סלח ומחול כנגד סלח לנו בתננו בספר גאולה כנגד גואל ישראל שלא רפואה נגד רפואנו חדש עלינו נגד כך עלינו הדם קרן משיח נגד חקע בשופר בעל מעלינו נגד השיבה בלה כל צד נגד שובר אויבים מחוק ברחמיך הרבי' נגד יהמו רחמיך הדם קרן משיח נגד וקרנו תרום הכמח לנו נגד מזמיח קרן יאועה שמע קולי' נגד שומע תפלה והוסיפו עליהם שאלת צרכי רבים ע"כ. הנה הרב ז"ל כתב שהאבינו מלכנו שאנו אומרים בעשרת ימי תשובה הוא מפני האבינו מלכנו שאמר ר"ע וכן כתב הכלבו והביאו הרב בא"ח סי' תקפ"ד כוהבין בקצת מקומו' לומר אבינו מלכנו חטאנו לפניך וכתב הכלבו שהטעם משום דגרסי' בתעניות ירך ר"ע לפני התיבה ואמר אבינו מלכנו חטאנו לפניך ומיד נענה וכשראו חכמים שבאותו הדור שנענה באותה תפלה הוסיפו עליו דברי בקשות ותחנונים וקבעום לעשרת ימי תשובה ע"כ לא שראיתי חילוק בין מ"ש הכלבו למ"ש בעל הלבוש שהכלבו כתב שר"ע לא אמר אלא חטאנו לפניך ו וחכמים שבאותו הדור הוסיפו עליו דברי בקשות ותחנונים ואלו בעל הלבוש כתב שכל הנוסח נתיישר מפי ר"ע כנגד אמצעיות שכתפלת שמונה עשרה ואולי בכלל חכמים שבאותו הדור היה ג"כ ר"ע אי מי מ"ש הכלבו שחכמים שבאותו הדור הוסיפו דברי בקשות ותחנונים על מ"ש בעל הלבוש שהוסיפו עליהם צרכי רבים קאמר א"כ מ"ש בעל הלבוש נתיישר מפי ר"ע לאו דוקא שכל הנוסח נתיישר מפי ר"ע אלא האבינו מלכנו ר"ע אמרו ועל פי ר"ע שאמר אבינו מלכנו נתיישר כל השאר מחכמי' שנאותו הדור ואיך שיהיה כתבאר בכלן רעם אבינו מלכנו בעשרת ימי תשוב' לכ"ע הוי מפני האבינו מלכנו שאמר ר"ע וכיון שכן הוא נכון לומר אבינו מלכנו קודם דקתך מהטעם הזה ומשאר הטעמי' שכתבתי ומה גם למ"ש בספר הלבוש שנתיישר כנגד אמצעיות שכתפלת י"ח. שוב ראיתי בספר הכלבו במנחת כפור כתב ואם חל להיות בשבת אומרים דקתך לפני הקדיש אחר אבינו מלכנו ואח"כ אומרים קדיש שלם וכ"כ בעל העתים וז"ל אחד ר"ה ואחר י"ה שחל להיות בשבת אומרים במנחה כמו בשבת גדירתא ונאמרו אבינו מלכנו בשבת בתי דמשור אבינו מלכנו דחקינו רבנן קמחי לומי' קאמרי' לטנ

שאלה ז נא

להני פסוקי דזקתך דס"ל דזקוק הדין כינהו ואזן לע"ד הא כתיבין שאין לאמרו בשבת כלל ע"כ וכן אמרו לי שכתוב בספר המנהיג שאומר חזינו מלכנו תחלה ואח"כ דקתך שישו בני מעי שכונתי אל האמת ואתה חנוש דלא חלי ולא מרגיש ברמות רוחא דאית בך הניחך לעקש היסרה ולומר ולענין מעשה אתה עושה כהוראתי אמנס דעתך נועה שצריך להקדים דקתך ולא עוד שאחר שאמרו לך דהכלנו כתב להקדים חזינו מלכנו דקתך אחרת שעדיין במקומך אתה עומד להקדים דקתך לא"מ זה מופלג הרובה לקנטר ואינו מודה על האמת לכן הסר ממך עקשות פה והטו אזנך לדברי חכמים שהלכה כמותם בכל מקום ומתוך דברי ספר העתים שהניח הכלבו שכתב וגאחרת דנהיגי לומר חזינו מלכנו בשבת בחר דמסדר חזינו מלכנו דתקינן רבנן קדמאי למימר קדמאי להני פסוקי דזקתך ע"כ אומר חזינו טעם אחר. להקדים חזינו מלכנו דקתך וכיון חזינו בעל העתים פרחוי להקדים חזינו מלכנו דקתך מפני דחזינו מלכנו תקינו רבנן קדמאי ז"ל לאמרו שהס"ע וחכמי שבאותו הדור כמ"ס הכלבו משא"כ דקתך שאינו תקנת חכמים אלא מנהג כמ"ס בספר הטורים סי' רצ"ב והכלבו דין מנהג של שנת ובשבלי הלקט הלכות שבת סי' ל"ד וכיון שזה מתקנת חכמים וזה חזינו אלא מנהג ראוי להקדים תקנת חכמים למנהג אלא שאני תמיה אם הוא חקנת חכמים למה חזין אומרים אותו במקנת מקומות כמו שגראה מדברי החר"א ז"ל שלא היו אומרים אותו במקומו שלא הזכירו כלל וכן נראה מדברי הרב בב"י ח"א סי' חקפ"ד שכתב נוהגים לומר בקנת מקומות לומר חזינו מלכנו אחר התפלה כו' מכלל דיש מקומות שאין אומרים אותו ושם מ"ס הכלבו וקנעוס לעשרת ימי תשובה לא קאי לחכמים שבאותו הדור אלא חכמים שבאותו הדור הוסיפו עליו דברים לאמרו בכל צרה שלא תבא על הצבור ואח"כ במקנת מקומות קנעוס לעשרת ימי תשובה הנלע"ד כתנתי הנעיר חזי"כ זל"ה *

נא שאלה ילמדנו רבינו עשרה שהיו מתפללין בעזרת בית הכנסת והוציאו ס"ת בנית הכנסת וכשנאו להגניה הביעו הם לעושה פלא אם צריכין להפסיק ולהניע בס"ת ולומר וזאת התורה או אם די להם שימתינו בעושה פלא ויביטו בס"ת אבל לא יאמרו עמהם כלום יורינו מורינו ושכמ"ה :

תשובה הרי"ף והרא"ש ז"ל בפרק חזן עומדין כתבו דמיבצי ליה לחזינש דלא לאשתעוויי מכו מתחיל ברוך שאמר עד דמסיים י"ח ולפי זה טפי עדיף שיביט בס"ת בשחיקה ולא יאמרו כלום אלא שכתב הכלבו והביאו הרב ז"ל בא"ח סי' כ"ד דנענייני מצוה כגון לפסוק דקא לעניינן או ל: דבר דקא אחרת מותר לפסוק אחר ישתבח ע"כ דין מינה דמצוה להביט בס"ת ולומר וזאת התורה כו' תורת ה' חמימה כמ"ס במסכת סופרים והביאו הרב בב"י ח"א סוף סי' קל"ד שפיר דמי לאשתעוויי ולומר וזאת התורה כו' *

ואל תשינני מדברי הרמ"ה שהביא הרב בעל הטורים ח"א סי' ס"ח שכתב ומנהגי ביום הקרובין כיון שהתחיל ש"ץ ביצר אור לברך לבדי בלחש כל הכרכות כסדרן וקורא ק"ש ומכרז לפניו ולאחריה אמת ויציב אד חזני גומרה מיד רק עד העונה לעמו ישראל בעת שועם חזיו ומסס ואילך חזני שוחק חזני מברך כו' ע"כ דמשמע דדוקא לשחוק שרי אבל להפסיק בדבור אסור ד דאדפרכת לי מדברי הרמ"ה סייעני מהחולקים עליו ואומרים קרובין שהם בולוי עולם ר' לעזר הקליר וחזני יי והרא"ג ד והרמב"ם ור"ת והרשב"א ועוד דאפי' לדברי הרמ"ה ז"ל להפסיק בדבור בדבר הרשות כגון הקרובין שאין מצוה באמירתם אבל לדבר לומר וזאת התורה שרי להפסיק אפי' בדבור ואף על גב דהרמ"ה כתב חזני שוחק וחזני מברך ולא מדבר בדברי תורה ולא בדברי פיהה וכו' והדבור בדברי תורה מצוה היא דכתיב והבית בו יומם ולילה ואע"פ כן לא היה מדבר שאני אותו דבור בדברי תורה שהוא בדבר הרשות דאין החיוב בלוחה שעה לדבר בדברי תורה מצוה כיון שהיה עסוק בחפלתו או בקריאת שמע"עם ברכותיה דהא חזן מפסיקין לק"ש ואין מפסיקין לתפלה ואוקימנא לה בפ"ק דשבת בת"ת דתניא חזירים שהיו עוסקין בתורה מפסיקין לק"ש ואין מפסיקין לתפלה והיינו דוקא כגון רשכ"י וחזיריו